

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАЦРТА ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ГРАДА ДОБОЈ ЗА 2024. ГОДИНУ

Законски основ за доношење Одлуке о буџету садржан је у члану 31. Закона о буџетском систему („Службени гласник Републике Српске“, број 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16) којим се утврђује основ за припрему и доношење буџета.

Град Добој је приступио припреми Нацрта буџета за 2024. годину у складу са буџетским календаром и доставило Упутство за припрему Нацрта буџета буџетским корисницима у законом предвиђеном року.

У Упутству је од корисника затражено да захтјеве ускладе са прописима тј. законским актима који регулишу финансирање дјелатности коју обављају. У захтјевима је требало исказати и властите приходе као и расходе у складу са Правилником о садржају појединих рачуна у контном оквиру за кориснике прихода буџета Републике, општина и градова, буџетских фондова и фондова.

При процјени буџета за наредну годину Одјелјење за финансије је користило следеће показатеље и претпоставке:

- Остварење прихода у 2023.годину за шест мјесеци,
- Процјена остварења прихода до краја 2023. године,
- Смјернице дате ДОБ-а ,
- Анализа остварења локалних прихода,
- Анализа јавне потрошње и инвестиције.

У току израде Нацрта, обављене су консултације са буџетским корисницима и сагледане околности које утичу на висину прихода уз уважавање ставова, политика и приоритета дефинисаних усвојеним Документом оквирног буџета за период 2024-2026. година, као и Смјерницама и препорукама за припрему буџета општина и градова, процијењен је прилив средстава у буџет града Добој за 2024. годину.

Поштујући члан 15. Закона о буџетском систему припремљен је преглед буџетских средстава и буџетских издатака кроз економску, функционалну и организациону класификацију.

При изради Нацрта буџета испоштован је и принцип уравнотежености буџетских средстава и буџетских издатака тј. збир укупних буџетских средстава једнак је збиру буџетских расхода тј. буџетске потрошње што је у складу са Законом о буџетском систему.

ПРИХОДИ

Нацртом буџета града Добој за 2024. годину укупна буџетска средства износе 64.863.800,00 КМ што је за 21% мање у односу на планирана средства Ребалансом буџета за 2023. годину.

У укупним буџетским средствима порески приходи чине 51%, непорески приходи 25%, и примици од нефинансијске, финансијске имовине 24 %.

Планирани порески приходи (710 000) износе 33.258.800,00 КМ и већи су за 6% у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину.

У структури пореских прихода, као један од основних извора прихода, највеће учешће имају приходи од индиректних пореза 72%, који чине 37% од укупно планираних прихода.

Планирани износ индиректног пореза је 23.900.000,00 КМ и и већи су за 6% у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину.

На бази просјека остварења индиректних пореза у првих шест мјесеци 2023. године и уважавајући смјернице из ДОБ-а сматрамо да је реална процјена остварења индиректних пореза за 2024 годину.

Са учешћем од 20% у пореским приходима планирани су приходи од пореза на лична примања, а планирани су у износу од 6.650.000,00 КМ, док 7% пореских прихода чине приходи од пореза на имовину а планирани су у износу од 2.321.900,00 КМ.

У структури пореза на имовину најзначајније учешће има порез на непокретности, а односе се на порезе прописане Законом о порезу на непокретности. У односу на Ребаланс буџета за 2023. годину, у нацрту буџета за 2024. годину планирани износ пореза на непокретност је већи за 28 %. Наиме, као основица за обрачун пореза на непокретност у периоду до краја 2023. године је кориштена вриједност непокретности чија је процјена рађена у 2014. години. Како је у протеклом периоду дошло до значајног пораста тржишне вриједности свих категорија имовине дефинисане чланом 4. Закона о порезу на непокретности („Службени гласник РС“, број 91/2015), извршена је нова реална процјена вриједности непокретности, што ће значајно повећати основицу те, уз постојећу стопу, повећати обавезе обвезника пореза на непокретност. Уз повећану сарадњу са Пореском управом Републике Српске, Подручни центар Добој, и уз наведено повећање пореске основице, сматрамо да је овај приход реално планиран и остварив.

Непорески приходи (720 000) су планирани у износу од 16.155.000,00 КМ и на нивоу су плана Ребаланса буџета за 2023. годину. У наставку је објашњење најзначајнијих позиција у оквиру непореских прихода:

- ***Приходи од закупа и ренте (721 222-721 223)*** планирани су у износу од 5.050.000,00 КМ и чине 31% непореских прихода, и на нивоу су планираних средства Ребалансом буџета за 2023. годину.

Приходи од закупа (721 222) су планирани на основу одлука о закупу комуналне инфраструктуре са предузећима „Водовод“ ад Добој и „Градска топлана“ ад Добој, као и по основу закупа гаража, пословних простора, јавних површина и остале имовине

Града. Планирани просјечни мјесечни закуп по овом основу је 200.000 КМ, без укљученог ПДВ-а. Град Добој, осим редовних потраживања која ће настати по основу склопљених уговора о закупу имовине Града у 2024. години, велике резерве у ненаплаћеним потраживањима из претходних година а за која су већ покренута процедура утуживања те је реално очекивати да та доспјела потраживања буду наплаћена дијелом у 2023. години, а већим дијелом у 2024. години.

Приходи од земљишне ренте (721 223) су планирани на основу рјешења надлежног органа о висини накнаде за земљишну ренту подносиоца захтјева, и на основу потраживања за земљишну ренту која доспијевају у 2024. години на основу донесених одлука о плаћању ренте и уређења на одгоду. Приходи од земљишне ренте представљају значајан непорески приход Града и резултат су развијене дјелатности грађевинарства, највећим дијелом због подстицајних мјера Града Добој у овој грани привреде. Треба узети у обзир и чињеницу да остваривање овог прихода нема из године у годину равномјерну динамику, те да су могуће и непланиране наплате овог прихода захваљујући интересовању инвеститора за градњу у току самог буџетског периода. Током 2023. године Град Добој је у ужем градском језгру као и у Индустријској зони „Велика Буковица“ реализовао продају парцела, те је за неке од њих већ покренута процедура издавања локацијских услова и урбанистичко-грађевинске документације за реализацију изградње стамбених и пословних објеката, што ће Граду у 2024. години донијети значајан приход од земљишне ренте.

- Комуналне накнаде и таксе (722 000) планиране су у износу од 10.555.000,00 КМ и чине 65% непореских прихода, и мањи су за 1% у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину.

-Комуналне таксе за кориштење простора за паркирање (722 319) планиране су у износу од 700.000 КМ, а на основу извршења за првих 6 мјесеци 2023. године и пројекције остварења додатног прихода по овом основу у 2024. години, као резултат изградње нових јавних паркиралишта и појачане наплате овог прихода.

- Накнаде за уређење грађевинског земљишта (722 411) планиране су у износу од 5.000.000,00 КМ и чине 31% непореских прихода, и на нивоу су планираних средства Ребаланса буџета за 2023. годину. Приходи на овој позицији су планирани на истом основу и са истим параметрима као и у случају накнаде за природне погодности, односно ренте.

- Властити приходи буџетских корисника (722 591) планирани су у износу од 1.400.000,00, и на нивоу су Ребаланса буџета за 2023. годину. Приходи су планирани на основу остварења овог прихода за првих 6 мјесеци 2023. године. и чињенице да се очекује значајно повећање овог прихода код буџетског корисника ЈУ Дјечије обданиште „Мајке Југовића“ Добој као резултат планираног отварања новог објекта дјечијег обданишта у 2024. години.

-Грантови (730 000) су планирани у износу од 840.000,00 КМ и на нивоу су планираних средства Ребаланса буџета за 2023. годину. Највећи дио плана се везује на планиране пројекте у 2024. години са УНДП-ом који заједно са Градом, кроз удруживање средстава, учествују у финансирању бројних капиталних инвестиција као и пружању подршке различитим категоријама становништва.

-Трансфери између или унутар јединица власти планирани су у износу од 5.410.000,00 КМ и већи су за 100 % у односу на планирана средства Ребалансом буџета за 2023. годину. Повећање на овој позицији је резултат одобреног трансфера у износу од 3.000.000,00 КМ из буџетских средстава за јавне инвестиције Републике Српске за 2024. годину, за реализацију пројекта „Изградња спортске дворане у Добоју. Преостали износ је планиран на основу извршења за првих 6 мјесеци 2023. године и пројекције остварења до краја 2023. године.

-Примици за непроизведену сталну имовину (813 000) планирани су у износу од 7.000.000,00 КМ. У 2023. години започета је продаја земљишта у Индустијској зони „Велика Буковица“ Добој, док се у 2024 години планира продаја 40 хектара земљишта, за које је процијелјења тржишна вриједност 15 КМ/м². Осим тога, планирана је продаја земљишта у насељу Усора те значајно ширење града у правцу овог насеља, гдје је тренутно у току реализација пројекта изградње нове саобраћајнице, што ће ово земљиште учинити атрактивнијим потенцијалним инвеститорима

- Примици од продаје сталне имовине намијењене продаји (814 000) планирани су у износу од 600.000,00 КМ и значајно је мања у односу на ове примитке планиране у 2023. години Планирани приливи се односи и на прилив од продаје грађевинских објеката, станова и пословних простора у власништву града као и гаражних мјеста. Град Добој располаже са великим бројем гараже за које, чим се покаже интерес за продају, Скупштина Града доноси одлуку о продаји, те по овом основу Град Добој остварује значајан примитак.

-Остали примаци (931 000) планирани су у износу од 1.570.000 КМ, и мањи су за 24% од планираних примитака Ребалансом буџета за 2023. годину, а односе се на:

- Примаци по основу пореза на додату вриједност планирани су у износу од 300.000 КМ и представљају примитак који Град Добој у 2024. години планира остварити по основу наплате ПДВ-а у фактурама по којим Град Добој има обавезу пријављивања и плаћања излазног ПДВ-а Управи за индиректно опорезивање;
- Примаци по основу депозита и кауција планирани су у износу од 1.000.000 КМ, и представљају планиране примитке од уплаћених кауција учесника јавних лицитација које расписује Град Добој;
- Примаци по основу аванса планирани су у износу од 200.000 КМ, и представљају планиране авансе који ће се примити у 2024. години а који ће са 31.12.2024. године остати незатворени;
- Остали примаци из трансакција између или унутар јединица власти (938 000) односе се на планиране примитке за накнаде плата за породилско одсуство који се рефундирају од фонда обавезног социјалног осигурања.

РАСХОДИ

Нацртом буџета града Добој за 2024. годину планирани су расходи и издаци у износу од 64.863.800,00 КМ, колико износе и планирани приходи и примици, чиме је испоштовано начело уравнотежености буџетских средстава и буџетских издатака.

Расходи по основу организационе класификације систематизовани су у посебном дијелу буџета по носиоцима средстава, односно корисницима буџетских средстава за 2024. годину.

Код свих буџетских корисника јасно је видљива и намјена појединих расхода.

У наставку текста дато је детаљније објашњење значајнијих ставки у оквиру расхода и издатака:

-Расходи за лична примања запослених (411 000) планирају се у износу од 13.504.800,00 КМ и већи су за 1% у односу на планирана средства Ребалансом буџета за 2023. годину.

Повећање у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину је планирано у оквиру буџетског корисника ЈУ дјечије обданиште „Мајке Југовић“ Добој, а на основу процјене овог буџетског корисника. Наиме, у 2023. години извршена је куповина објекта дјечијег обданишта за који је предвиђено отварање почетком 2024. године. Тиме се указује потреба за ангажовање додатног стручног и помоћног особља.

-Расходи по основу коришћења роба и услуга (412 000) планирани су у износу од 9.973.750,00 КМ и мањи су за 5% у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину. Најзначајнији удио у структури ових расхода имају расходи по основу утрошка енергије, комуналних, комуникационих и осталих услуга (1.974.600,00 КМ), расходи за текуће одржавање (1.732.500,00 КМ), расходи за услуге одржавања јавних површина и заштите животне средине (1.783.000,00 КМ), и остали некласификовани расходи (1.964.200,00 КМ). Значајно смањење плана је извршено у оквиру расхода за стручне услуге (219.400 КМ) и у оквиру осталих неквалификованих расхода (501.000 КМ), јер је у 2024, години планирано уговарање мање услуга које терете ове двије буџетске позиције.

-Расходи финансирања и др. финансијски трошкови (413 000) планирају се у износу од 1.600.890 КМ и односе се на камате по кредитима који су у отплати. План камата по кредитима сачињен је на основу отплатних планова за реализоване кредита код банака које је град Добој утрошио за капитална улагања и друге намјене, у складу са Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске.

-Субвенције (414 000) су планиране у износу од 270.000,00 КМ и на нивоу су планираних средстава Ребалансом буџета за 2023. годину, и односе се на планиране субвенције јавним предузећима, нефинансијским субјектима и субвенције трошкова кориштења водних услуга угрожених категорија.

-Грантови (415 000) су планирани у износу од 7.939.000 КМ и мањи су за 17% у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину. Смањење се највећим дијелом извршено у оквиру потрошачке јединице 00280150-Одјељење за привреду и друштвене дјелатности гдје је планирано издвајање мање средстава за предузећа чији је оснивач Град.

-Дознаке на име социјалне помоћи (416 000) планирају се у износу од 6.538.000,00 КМ и већи су за 4% у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину. Повећање је планирано у оквиру потрошачке јединице 00280300-Центар за социјални рад, као резултат већих издвајања за финансирање социјалних потреба и социјалне заштите. У оквиру буџета Центра за социјални рад планирају се средства за финансирање помоћи од 4.320.000,00 КМ које се односе на законом утврђене обавезе појединцима, средства за туђу његу, као и износ од 918.000,00 КМ средства за здравствену заштиту, смјештај незбринутих лица и друге породице, накнаде хранитељским породицама, и остале помоћи социјално угроженим лицима а у вези са Законом о социјалној заштити, као и помоћи са социјално угрожене породице које не остварују права по основу горе наведеног Закона у износу од 100.000,00 КМ. Чињеница је да из године у годину све већи број корисника који остварују права по основу Закона о социјалној заштити, па и издвајања за ову категорију становништва показују из године у годину тенденцију раста.

-Расходи по судским рјешењима (419 000) планирани су у износу од 100.000,00 КМ и за 7 % су мањи у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину. План је сачињен на основу процјене правне службе о могућим расходима у судским поступцима у којима је Град тужена страна.

-На име средстава буџетске резерве планирано је 200.000,00 КМ, што је испод 2,5% укупно планираних прихода што је у оквиру прописаних Законом о буџетском систему Републике Српске. Начин ангажовања ових средстава биће дефинисан Одлуком о извршењу буџета.

-Издаци за произведену сталну имовину (511 000) планирају се у износу од 16.284.700,00 КМ и већи су за 9 % односу на Ребаланс буџета за 2023. годину. У структури ових издатака значајно мјесто заузимају издаци за изградњу и прибављање зграда и објеката (8.189.000,00 КМ), издаци за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката (6.781.000,00 КМ), издаци за набавку постројења и опреме (816.200,00 КМ). Повећање је резултат планиране реализације неколико капиталних пројеката, од којих се посебно по износу издвајају пројекат изградње спортске дворане у Добоју- II фаза, изградња нове градске саобраћајнице од пумпе Брчко гаса до Улице николе Тесле, и изградња колектора оборинских вода подручја Усора. За ова три пројекта у нацрту буџета за 2024. годину планирано је цца 10.000.000 КМ

-Издаци за непроизведену сталну имовину (513 000) планирани су у износу од 202.000,00 и мањи су за 90 % у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину.

-Издаци за отплату дугова (620 000) планирани су у износу од 7.491.360,00 КМ која се односи на отплату главнице кредита. Издаци су планирани на основу отплатних планова по текућим кредитним задужењима.

-Остали издаци (630 000) планирани су у износу од 845.300,00 КМ и мањи су за 95 % у односу на Ребаланс буџета за 2023. годину. Структура осталих издатака је:

- Издаци по основу пореза на додату вриједност (631 100) износе 300.000 КМ и представља реалан износ које Град, као обвезник пореза на додату вриједност, плати у току године Управи за индиректно опорезивање;
- Издаци по основу депозита и кауција (631 200) износе 200.000 КМ, и представљају планирана средства за поврат кауција учесника на лицитацијама које расписује Град Добој;
- Издаци по основу аванса (631 300) износе 105.300 КМ, и представљају износ примљених аванса у 2023. години који ће са 31.12.2023. године остати незатворен (на дан 31.12.2023. године биће евидентиран на позицији 931 300-примици по основу аванса), а који ће по основу издатих фактура бити затворени у 2024. години евидентирањем на позицију 631 300 (у складу са чланом 104. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике)
- Остали издаци (631 900) планирани су у износу од 100.000 КМ, а односе се на евидентирање поврата и прекњижавања по рјешењима пореске управе и других контролних органа;
- Остали издаци из трансакција између или унутар јединица власти (638 100) планирани су у износу од 140.000 КМ, и представљају планирану исплату личних примања породиљама, а коју рефундира Фонд за дјечију заштиту Републике Српске

ЗАКЉУЧАК

Приликом израде нацрта буџета града Добој за 2024. годину уважене су потребе развоја града, политика финансирања потреба од општег интереса за град као и прописи којима се обезбјеђује основна функција Органа градске управе у циљу остварења оптималних услова за благовремено и ефикасно остваривање права и обавеза грађана.

Поред тога у току израде уважене су сугестије и образложење ставова, политика и приоритета дефинисаних усвојеним документом оквирног буџета Републике Српске за период 2024 -2026. године , дио који се односи на 2024. годину.

На основу констатованог и изложеног, кроз образложење овог документа, може се закључити да је методолошки приступ изради буџета за сљедећу фискалну годину заснован на рачуноводственим стандардима који регулишу јавне финансије и буџетско финансирање.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ФИНАНСИЈЕ